

Löpnummer		Kommentar / fråga		Framställd på		Bemötande		Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen			Ja	Nej	Delvis			
Buller											
1	Föreslagen bullernivå, 55 dB(A) mätt i odefinierad punkt är för hög. Enligt finsk lagstiftning tillåts utomhusbuller vid vindkraftverk vara högst 45 dB(A) dagtid och 40 dB(A) nattetid.		X	Den föreslagna nivån för buller för Hellersby Energipark följer de finska riktvärdena för vad som gäller för området och verksamheten. Området är idag ett skogsområde med möjlighet till rekreation. Enligt finska riktvärden för buller (Statsrådets beslut 993/1992) gäller 55 dB(A) dagtid och 50 dB(A) nattetid i bostadsområden och tätortsnära rekreationsområden. De strängare gränsvärdena 45 dB(A) dagtid och 40 dB(A) nattetid gäller endast för vindkraft (1107/2015) och inte för andra energikällor, såsom solceller. Vid planering av markanvändning tillämpas Statsrådets beslut om riktvärden för bullernivå (993/1992). I bostadsområden, rekreationsområden i tätorter eller i deras omedelbara närhet och i områden avsedda för vårdinrättningar eller läroanstalter bör bullernivån utomhus under dagen (kl. 7-22) inte överstiga riktvärdet 55 dB för den A-vägda ekvivalentnivån (LAeq), nattetid (kl. 22-7) bör det inte överstiga 50 dB. I nya bostadsområden tillämpas emellertid riktvärdet 45 dB nattetid. I områden med fritidshus, campingområden, rekreationsområden utanför tätorterna och i naturskyddsområden bör bullernivån dagtid inte överstiga riktvärdet 45 dB, nattetid 40 dB. I områden med fritidshus inom tätorterna kan dock de i 1 mom av statsrådets beslut om riktvärden för bullernivå avsedda riktvärdena tillämpas. Riktvärdet för nattetid tillämpas inte i sådana naturskyddsområden som under natten inte allmänt används för vistelse eller naturobservationer. Riktvärden om vindkraftverkets bullernivå har angivits i Statsrådets beslut 1107/2015 och de tillämpas endast för energiproduktion med vindkraft, inte med solceller pga. skillnader i produktionsmetod.		X		Statsrådets beslut om riktvärden för bullernivå (993/1992) Statsrådets beslut 1107/2015			

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
2	Förslag att ett gränsvärde för industrianläggningen anges i både dB(A) och dB(C).		X	De relevanta gränsvärdena för verksamheten och området anges i dB(A), eftersom solcellsanläggningar och vätgasproduktion inte genererar de lågfrekventa ljud som dB(C) mäter. C-filter används för att mäta låga frekvenser (ca 31,5Hz - 200Hz). De inverterar och fläkt som används vid produktion av solenergi frambringar inte lågfrekvent ljud. Det finns inte heller något myndighetsbeslut om vilket gränsvärde i dB(C) är acceptabelt utomhus och vilket i så fall eventuellt kunde användas.		X		
3	Förslag att gränsvärde för buller definieras vid industrianläggningens staket.		X	Att mäta bullernivå vid industrianläggningens staket dvs EE-områdets gräns kan vi göra och därmed föreslår vi att den bestämmelsen läggs till i detaljplanen. Planen ska kompletteras med följande bestämmelse: "Bullernivån mäts vid EE-områdets gräns."	X			
4	Kommer bullret/ljudnivån på vägarna/ i hemmet att öka under och efter byggtiden?		X	En ökad trafik kan föranleda ett ökat buller. De bilar som används för transporter skall vara för ändamålet godkända. Ökat buller under byggtiden är normalt förekommande för stora byggprojekt.		X		
5	Var någonstans mäter man max 55 dB? Vid tomtgräns?		X	Vi föreslår att bullernivån mäts vid industrianläggningens staket dvs vid EE-områdets gräns och att bestämmelsen läggs till i detaljplanen. Planen ska kompletteras med följande bestämmelse: "Bullernivån mäts vid EE-områdets gräns."	X			
6	Vad är det som för ljud?		X	Solparken: Ljud uppstår främst från växelriktarna (inverterarna), som omvandlar energin från solpanelerna till el. När det är varmt behöver dessa kylas, vilket sker med hjälp av fläktar. Ljudet uppstår alltså främst under soliga dagar när kylsystemet är i drift. Vätagasproduktionen: Det huvudsakliga ljudet under drift kommer från kompressorn och kylsystemet som används i vätagasproduktionen.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
7	Ganska mycket kylningen kommer krävas. Hur skall det hanteras/ordnas och hur mycket buller kommer det att komma från kylanläggningen?	X		För att skapa ett starkt affärscase behöver vi hitta flera sätt att optimera energianvändningen. Ett exempel är växthus, som skulle kunna ta tillvara på överskottsvärmen och därmed kraftigt minska behovet av kylning. Vi undersöker två möjliga kylsystem: Luftbaserad kylning – där fläktar används för att transportera bort värme. Slutna vattensystem – där vatten fungerar som köldmedium. Valet av system beror på lokala förutsättningar och tillgången till lämpligt kylmedium. Oavsett lösning kommer det valda systemet att uppfylla de fastställda gränsvärdena för buller i planen.		X		
VATTEN & AVLOPP								
8	Har kommun tänkt på vattenåtgången till industrianläggningen?		X	Kommunstyrelsen har beslutat att en utredning över energiparkens behov av vatten- och avloppslösningar skall tas fram. Kommunen kommer i det vidare arbetet utreda om uttaget är acceptabelt eller inte. I kommande anslutningsavtal för vatten- och avloppsanslutning kommer de detaljerade kraven att specificeras.		X		
9	Kommer industrianläggningens vattenåtgång på något sätt att ekonomiskt eller försörjningsmässigt påverka det enskilda hushållet?		X	Utredningen över energiparkens behov av vatten- och avloppslösningar kommer att beakta dessa aspekter. Ett optimerat nyttjande av infrastruktur är ekonomiskt lönsamt, och kan potentiellt sänka kostnaderna för alla användare.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
10	Hur mycket kommer industrianläggningens vattenåtgång att påverka kommunen?		X	Kommunstyrelsen har beslutat att en utredning över energiparkens behov av vatten- och avloppslösningar skall tas fram. Kommunen kommer i det vidare arbetet utreda om uttaget är acceptabelt eller inte. I kommande anslutningsavtal för vatten- och avloppsanslutning kommer de detaljerade kraven att specificeras.		X		
11	Hur kommer kommunen se till att flödet och trycket bibehålls när industrianläggningen är i full produktion, mot beaktande av ett redan undermåligt vattenledningsnät runt Hellesby och andra byar inom kommunen?		X	Kommunstyrelsen har beslutat att en utredning över energiparkens behov av vatten- och avloppslösningar skall tas fram. Kommunen kommer i det vidare arbetet utreda om uttaget är acceptabelt eller inte. I kommande anslutningsavtal för vatten- och avloppsanslutning kommer de detaljerade kraven att specificeras.		X		
12	Vilken är vattenåtgången vid full produktion i industrianläggningen?		X	Det teoretiska behovet av vatten är 9 liter per producerat kg vätgas. Vattenåtgången uppskattas variera mellan 11 000 - 33 000 m ³ per år beroende på installerad elektrolyskapacitet. Vattenförbrukningen förväntas vara jämnt fördelad under året.		X		
13	Vid en framtida eventuell vattenransonering skall OX2 stängas av först.		X	Vid ett eventuellt beslut om vattenransonering är det myndigheterna, baserat på gällande lagstiftning, myndigheternas beredskapsplaner och andra föreskrifter, som avgör vilka verksamheter, personer eller andra förbrukare som påverkas av en ransonering.		X		Landskapslag (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
14	Samtliga kostnader förknippade med en utbyggnation av vattenverk skall bekostas av OX2, det skall inte drabba abonnenter i Hammarland eller övriga Åland.		X	Enligt kommunens byggnadsordning punkt 6.1 skall alla byggnader och anläggningar ansluta till vattenledningsnätet om detta är möjligt. OX2 förutsätter att kommunen verkar enligt likabehandlingsprincip för alla aktörer och privatpersoner. Ett effektivt utnyttjande av infrastruktur kan sänka kostnader för alla anslutna kunder, den inbesparingen delas solidariskt mellan alla parter. Likaledes delas kostnader för utbyggnation solidariskt mellan abonnenter som nyttjar infrastruktur.		X		Kommunens byggnadsordning
15	Krävs större stamlinje eller pumpstation skall det bekostas av OX2.		X	Kostnadsfördelning för investering i infrastruktur förknippad med planen avtalas om i planläggningsavtal mellan utvecklaren och kommunen. Planläggningsavtal skall ingås innan planen ställs ut.		X		
16	OX2 skall inte juridiskt ha möjlighet att stämma vare sig Hammarlands kommun eller Ålandsvatten pga vattenleveransproblem.		X	Ett avtal om anslutning till allmänt vatten- och avloppsverk samt om anslutningsvillkoren ska enligt 12 § i landskapslagen (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk ingås mellan verket och den som ansluter sig till verket. Ålands Vatten säljer vatten från sina vattenverk till sina ägarkommuner. Den som ska anslutas till kommunalt vatten, ska ansöka om detta hos kommunen. Ett avtal om en fastighets anslutning till kommunalt vatten ingås mellan kommunen och den som ska anslutas. Förutsättningarna för vattenleverans till energiparken kommer att överenskommas i anslutningsavtalet mellan Hammarlands kommun och OX2 Grönt Åland Ab. I anslutningsavtalet regleras leveransvillkor och övriga villkor. Avtalsparterna ska ha möjlighet att yrka på avtalsbrott enligt allmänna avtalsrättsliga principer om någon part inte uppfyller sina skyldigheter enligt avtalet.		X		Landskapslag (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
17	Kommer Ålands vatten att räcka till?		X	Vattenhanteringsplanen kommer att ta hänsyn till vattenförbrukning och tillgång för att säkerställa en hållbar användning. Vi kommer att analysera vattenbehovet för de olika processerna och utvärdera möjliga lösningar, såsom återvinning av vatten, effektiv kylteknik och alternativa vattenkällor vid behov. Målet är att säkerställa att vattenförsörjningen är tillräcklig utan att belasta lokala resurser.		X		
18	Vattenförbrukningen på årsbasis är ca 33 000 m ³ , det blir främst under 3-4 månader på året när solen lyser som mest.	X		Det uppskattade behovet av 33 000 m ³ är uttag på årsbasis, och kommer vara jämnt fördelat över året. Kommunstyrelsen har beslutat att en vattenhanteringsplan skall tas fram. Vattenhanteringsplanen kommer att ta hänsyn till vattenförbrukning och tillgång för att säkerställa en hållbar användning. Vi kommer att analysera vattenbehovet för de olika processerna och utvärdera möjliga lösningar, såsom återvinning av vatten, effektiv kylteknik och alternativa vattenkällor vid behov. Målet är att säkerställa att vattenförsörjningen är tillräcklig utan att belasta lokala resurser.		X		
TRAFIK								
19	Har kommunen tänkt på trafiksäkerheten och riskerna vid vägtransporterna?		X	I utredningarna framkommer på vilket sätt mängden trafik kan öka. De vägar på vilka transport kommer att ske är antingen bygdevägar eller landsvägar för vilka landskapsregeringen är väghållare. Transport av vätgas sker med lastbilar och för att få en riskfri trafiklösning är det landskapsregeringens uppgift i egenskap av väghållare att genom trafikänvisningar styra trafiken. Hur trafiken ordnas på bygdevägarna och landsvägarna är inte direkt en fråga för detaljplanen.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
20	Hur mycket kommer trafiken att öka under byggtiden?		X	Byggtiden är att betrakta som ett normalt byggprojekt. Leveranser till byggarbetsplatsen kommer att variera under utförandet, med mer och mindre intensiva perioder. Totalt uppskattas att montaget av solparken kommer att sysselsätta kring 40 montörer.		X		
21	Hur mycket kommer trafiken att öka efter industrin är igång?		X	Trafikökning på grund av planläggningen och nyetablering av industrier inom planområdet är svårt att uppskatta. Detta är beroende av vilka typer av industrier som etablerar. I miljötillståndet för verksamheten kan t.ex. transporter komma att regleras. * I bilaga 1 till detta samrådsbemötande visas en översikt över trafikmängder enligt data erhållen från Ålands Landskapsregeringen. Utgående från det erhållna data har beräkningar på procentuell ökning för olika scenarion gjort.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
22	Vad finns det för risker med denna typ av trafik? Hur hanterar man olyckor? Hur kan en olycka hända? Vad händer vid en olycka?		X	Leveranser av vätgas i tube trailers omfattas av ADR direktivet för leverans av farliga ämnen. Speditionsföretaget som sköter transporterna skall i och med inledandet av arbetet utföra en riskanalys av transporten som ämnas utföras. I det fallet att vätgas introduceras på Åland är det rimligt att den riskanalysen utförs i samråd med relevanta myndigheter. Vid en olycka kan spill uppstå i form av läckage av bränsle eller oljeprodukter från dragbil. Vid skada på tube trailer kan utsläpp av vätgas uppstå. Lagringsutrymmet för vätgas i tube trailern är uppdelad i flertalet små tankar, för att minska risken för utsläpp av den totala volymen vätgas. Beroende av olyckans art hanteras den av den myndighet som blir berörd, oberoende av om det är transport av farligt gods, eller annan transportrelaterad olyckan. Myndigheter som kan komma att beröras är Polismyndigheten, räddningsmyndigheten, Ålands Miljö och Hälsomyndighet, Ålands Landskapsregering. Hur en olycka kan uppstå är svårt att i detalj svara på. Transporter i vägtrafik är omfattade av de inom vägtrafiken normalt förekommande olyckorna, som t.ex. kollision eller dikeskörning. Orsaken till olycka kan bero på yttre omständigheter så som ouppmärksamma medtrafikanter eller dåligt väglag som de kanske mest uppenbara. Ouppmärksamhet hos chauffören, teknisk fel på dragbil eller trailer som exempel på interna omständigheter. Dragbil och trailer skall vara godkända och uppfylla krav som ställs i ADR direktivet och vägtrafiklagen. Chaufför skall ha erlagt yrkesprov och uppfylla enligt av myndighet fastställda kriterier. Periodisk besiktning och underhåll av utrustningen skall utföras enligt myndighetsdirektiv och leverantörers rekommendationer.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
23	Har kommunen tänkt på att skolvägen blir osäkrare för de barn som tvingas ut i den ökade trafiken för att ta sig till skolan?		X	Ökad trafikmängd förutsätter att hänsyn tas till skolbarn under deras skolväg. Beroende på vilken väg transporter av vätgas sker förändras förutsättningarna. De regler som finns i Ålands lagsamling bör vid beaktande möjliggöra att optimera säkerheten för skolbarn under skolväg. De här reglerna kan inte ändras genom detaljplanen utan genom trafikanvisningar vilka bestäms av väghållare.		X		
24	Är vägarna gjorda för denna typ av belastning? Är vägarna dimensionerade ADR transporter genom tätbebyggt område?		X	Torpvägen är en landsväg och Vestmyravägen en bygdeväg för vilken landskapsregeringen är väghållare. Vägarna förutsätts vara konstruerad för ändamålet. Inga trafikrestriktioner finns angivna för vägarna, vilket innebär att all trafik är tillåten. ADR transporter utförs regelbundet inom landskapet Åland och även Hammarlands kommun. Inom ADR faller även t.ex., leverans av villaolja samt transport av sprängmedel vid bedrivande av bergstakt. Inom Hammarlands kommun finns inget tätbebyggt område. Tätbebyggda områden inom Landskapet Åland är Godby samt Mariehamn.		X		
25	Vilka tider på dygnet kommer trafiken att gå till och från industrianläggningen, under och efter byggtid?		X	Under byggtiden kan bygglovet villkora under vilka tider transporter får ske. Efter byggtid planeras det för kontinuerlig drift av anläggningen. Transporter till och från industrin kan komma att utföras under dygnets alla timmar. Eventuella begränsningar i trafik behandlas i miljötillståndet.		X		
26	Vad väger transportbilen med behållare och last 750 kg?		X	En tubetrailer från Umoe Advanced Composites med specifikationen, 350 bar, 40 fot, 720 kg vätgas, väger ca 32,5 ton i totalvikt med full last. Dragbil är inte inkluderad i detta, totalvikten för ekipaget uppskattas till ca 42 ton.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
27	Enligt plankartan ska körförbindelse till området anslutas till planområdet norr om bygdeväg 170 Vestmyravägen. Till den södra delen om vägen finns ingen anslutning inritat. Enligt §52 i lagen om allmänna vägar följer att väghållarens tillstånd erfordras för anslutning av väg till allmän väg. Om användningsändamålet för en befintlig väganslutning som använts för lant- och skogsbruk ändras ska en ny ansökan lämnas in till väghållaren Ålands Landskapsregering.		X	Vägarna i detaljplanen är riktgivande. I samband med bygglovsansökan ansöks även om erforderliga tillstånd för nya väganslutningar till fastigheterna.		X		
28	Vägnätsbyrån vill också påpeka att solcellspanelerna ska utformas och placeras på ett sätt som säkerställer att de inte orsakar reflektioner och bländning som kan äventyra trafiksäkerheten för trafikanter.		X	Solcellerna planeras utanför vägområdet enligt gällande lagstiftning. Deras reflekterande ytor riktar sig snett uppåt, inte mot trafiken på vägområdena.		X		
29	Vilken väg skulle lastbilarna transportera vätgasen?	X		Vi ser Torpvägen som det rimligaste alternativet. Vestmyravägen vid anslutningen till Hammarlandsvägen är utmanande med trånga hårnålskurvor.		X		
30	Vad kan hända vid en olycka med en lastbil?	X		Vid transport på väg finns det redan lagstiftningen på hur de skall byggas, behörighet för chaufför o.s.v. Farligt gods transporteras redan på vägarna varje dag. *se även bemötande på punkt 22		X		
31	Hur stora är behållarna som vätgasen fraktas i?	X		En 750 kg tubetrailer är lika stor som en 40' container. *se även bemötande på punkt 26		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
32	Transport av vätgas, när kommer den att ske på dygnet? Torpvägen är inte optimal med tanke på att mycket tung trafik redan idag belastar den. Hur ser ni på den frågan?	X		Torpvägen är en landsväg för vilken landskapsregeringen är väghållare. Vägen är konstruerad för sitt syfte och har inga angivna trafikrestriktioner. Hur trafiken kommer att ske kommer att presenteras mer i detalj längre fram i processen med planen. Ser man till att Orkla är vår huvudpartner i det här projektet just nu, så har de ett behov av ca 700 ton vätgas per år. Det skulle innebära att under normal drift, måndag - fredag har de ett behov av ca 4 leveranser per dag.		X		
OLYCKOR OCH RÄDDNINGSSINSATSER								
33	Har räddningstjänsten och Hammarlands FBK kunskap, material och möjlighet för att hantera denna typ av olyckor på vägarna och på industrianläggningen? Hur ser beredskapen och kunskapsnivåerna ut för den lokala räddningstjänsten att hantera olyckor eller bränder?		X	Till tillståndsansökan enligt kemikaliesäkerhetslagen skall en grundlig riskanalys av den verksamhet som planeras bedrivas på området göras. Där ingår även uppförandet av planer för att bland annat förhindra, övervaka och detektera incidenter. Landskapsregeringen är den myndighet som hanterar ansökan. I deras arbete förutsätter vi som utvecklare att relevanta myndigheter hörs. Beredskapsplanen som slutligen fastställs för objektet skall finnas tillgänglig för berörda myndigheter. Detta regleras även i Räddningslag (2006:106) för landskapet Åland, §13 Planering för storolyckor I detaljplanen har räddningsvägar inom området beaktats enligt kommentarer från räddningsmyndigheten.		X		Räddningslag (2006:106) för landskapet Åland

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
34	Finns tex. Indikeringsmöjligheter? Riskmedvetenhet hos personal? Har arbetsgivaren möjlighet att ge anställda rätt förutsättningar för göra insats mot ett högriskobjekt?		X	Området kommer att stängslas för att förhindra att obehöriga vistas inom området. Personal som arbetar inom industrin skall ha kunskap som är relevant för det arbete som skall utföras. Arbete på gasledningar eller annan utrustning för gasproduktion skall endast utföras enligt de i tillstånd fastslagna riktlinjerna. För anläggningen skall en ansvarig för anläggningen finnas. I kemikalietillståndsansökan skall det beskrivas hur vägledning och utbildning ordnas för personal. I kemikalietillståndsansökan skall övervakningen av anläggningen beskrivas, där ingår t.ex., beskrivning av utrustning för detektering av utsläpp.		X		
35	Hur varnas allmänheten vid risk för explosion?		X	Vid en incident leds insatsarbetet av räddningsmyndigheten. Räddningsmyndigheten är även den som beslutar om hur allmänheten skall meddelas och sköter kommunikationen under insatsen.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
36	Eventuella ökade kostnader för räddningsväsendet, Hammarlands Frivilliga Brandkår (hfbk) inför våtgasberedskap skall inte drabba kommunen eller landskapet. OX2 skall stå för samtliga ökade kostnader som eventuellt kan uppstå, orsakade av deras anläggning.		X	Den som ska vidta åtgärder och sköta uppgifter i samband med att räddningsverksamhet utövas ska enligt 70 § i räddningslagen (2006:106) för landskapet Åland även stå för de kostnader som verksamheten föranleder. För kostnader som uppkommer med anledning av energiparken svarar således den på vilken åtgärden eller uppgiften ankommer enligt lag. I räddningslagen föreskrivs om ansvarsfördelningen inom räddningsväsendet. Enligt 24 § i räddningslagen ansvarar landskapsregeringen för att brandkårens personal i bisyssla och personalen inom avtalsbrandkårer kan erbjudas en ändamålsenlig utbildning, medan kommunen ansvarar för att brandkårens personal i bisyssla och personalen inom en avtalsbrandkår har tillräcklig utbildning. Således är det landskapsregeringen och kommunen som enligt lag ansvarar för att brandkårens personal i bisyssla och personalen inom avtalsbrandkårer har tillräcklig utbildning, vilket innebär att de enligt 70 § i räddningslagen ska stå för kostnaderna för utbildning. Även OX2 Grönt Åland Ab har ansvar för vissa kostnader för förebyggande räddningsverksamhet med anledning av energiparken. Den som äger eller innehar en byggnad eller anläggning eller utövar industri- eller affärsverksamhet ska enligt 11 § 1 mom. i räddningslagen upprätthålla en beredskap för räddningsinsatser som möjliggör att snabba och effektiva räddningsinsatser kan vidtas då en olycka inträffar eller när fara hotar. Ägaren eller innehavaren är även skyldig att vidta sådana förebyggande åtgärder som kan anses krävas i det enskilda fallet. Således står ägaren eller innehavaren av energiparken för eventuella kostnader för att upprätthålla en beredskap som möjliggör snabba och effektiva räddningsinsatser samt för eventuella kostnader som har samband med nödvändiga förebyggande åtgärder.		X		Räddningslag (2006:106) för landskapet Åland

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
37	Utbildning av brandkåren och vem står för den utbildningen?	X		I räddningslagen föreskrivs om ansvarsfördelningen inom räddningsväsendet. Enligt 24 § i räddningslagen ansvarar landskapsregeringen för att brandkårens personal i bisyssla och personalen inom avtalsbrandkårer kan erbjudas en ändamålsenlig utbildning, medan kommunen ansvarar för att brandkårens personal i bisyssla och personalen inom en avtalsbrandkår har tillräcklig utbildning. Således är det landskapsregeringen och kommunen som enligt lag ansvarar för att brandkårens personal i bisyssla och personalen inom avtalsbrandkårer har tillräcklig utbildning. *se även bemötande på punkt 36		X		
PLANLÄGGNING, MARKANVÄNDNING & BEAKTANDEN VID VAL AV PROJEKTOMRÅDE								
38	Enligt utkast till detaljplan kommer en vätgasanläggning, benämnt F/kem i planen, att byggas på området. Denna anläggning skulle enligt utsago på mötet kräva ett säkerhetsavstånd på 400 m. Dessa 400 metrar "inkräktar" till stor del på min skogsfastighet och begränsar möjligheterna till min fastighets framtida användningsområde och därmed dess värde. Denna F/kem- anläggning måste byggas så att säkerhetsavståndet hålls inom OX2 eget område för energiparken och inte inkräktar på undertecknads fastighet.		X	I detaljplanen har beaktats F/kem-områdets säkerhetsavstånd som baserar sig på riskanalys vid olycksfall. Avstånd där byggande inte tillåts eller förutsätter speciallösningar t.ex., i materialval har anvisats i detaljplanen för området. Säkerhetszon där byggandet förutsätter vissa krav på material sträcker sig utanför planområdet till fastigheten 3:0 mellan råstenarna 9 och 11 där dess bredd varierar från 1 m till 14 m, gränsen har anvisats i planbeskrivningen under punkt 6.1.3, F, kvartersområde för industri- och lagerbyggnader. Detta påverkar inte menligt på fastighetens värde eller användning som jordbruksfastighet.		X		
39	Vid F/kem området finns ett EP område mot öster, finns det möjlighet att inkludera även en sådan längs den västra kanten av planområdet för avskärmning?	X		Det finns naturligtvis möjlighet att överväga en trådrad som bryter linjen av paneler. Riktig skyddszon med träd och buskar för att hindra insyn till området behöver uppskattningsvis vara 30 meter bred. Planområdet ligger ganska mycket lägre än Torpvägen, vilket innebär att planteringarna behöver vara höga.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
40	Varför bygger man inte den här anläggningen vid Orkla istället?	X		Det finns inte tillräcklig kapacitet i elnätet vid Orkla. Det har bedömts att det inte är ekonomiskt försvarbart med tanke på kostnaden för att uppgradera nätet fram till Orkla.		X		
41	Vad gör den aktuella platsen så intressant för anläggning av denna typ av industrianläggning? Finns det någon annan orsak än närhet till ett starkt elnät?		X	OX2 har kriterier för val av plats. - Platsen skall inte användas för matproduktion, dvs. jordbruk - Om skog finns på platsen, skall denna vara produktionsmogen för avverkning. - Det skall vara möjligt att höja biodiversiteten i området - Tillgång till elnät och inkopplingspunkt skall vara inom ekonomiskt försvarbart avstånd. Hellesby som projektområde har uppfyllt dessa kriterier. I tillägg har det funnits markägare som varit intresserade av att ställa markområdena till förfogande. Kommunen har även uppvisat ett intresse av att denna typ av industrietablering kommer till kommunen.		X		
42	Finns det en plan för avveckling om detta inte fungerar?	X		Ja. I arrendeavtalen har med arrendegivarna överenskommits att marken skall återställas till så nära ursprungligt skick som möjligt vid avtalsperiodens slut.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
43	Går det att använda området mellan panelerna för att skapa synergi mellan bönder och t.ex. betande djur?	X		Vi har tittat mycket på hur vi kan öka den biologiska mångfalden i området. Det är ett pussel mellan att se dels vad som kommer upp naturligt och dels så in växter som är t.ex. värdväxter för fjärilar och andra insekter. Vi har undersökt möjligheten för betande får och det skulle fungera bra, men det gäller då att hitta balansen med den biologiska mångfalden och att hitta skötselplaner som hittar den här balansen. Där är vi ännu inte i mål och vi testar det här i vår pilot i Möckelö där vi testar t.ex. olika markberedningsalternativ. Vad gäller agriPV dvs jordbruk i kombination med solpaneler utgår man från jordbrukets behov när man planerar parken. Detta område är ett skogsbruksområde, så agriPV är inte ett alternativ som vi ser det nu.	X			
FÖRVALTNING OCH SOCIOEKONOMISK PÅVERKAN								
44	Vet kommunen vilket ansvar de har för att säkerställa att rätt krav ställs?		X	Detaljplanen är en plan som anger vad marken används till. Kommunen tar största möjliga ansvar för att detaljplanen utformas så att den verksamhet som detaljplanen möjliggör har en tillräcklig reglering för att möjliggöra att alla intressen kan samordnas så att de inte utgör ett betydande men för någon.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
45	Vad blir den ekonomiska fördelen för Hammarland med denna typ av industrianläggning?		X	Etableringen av nya industrier tillför kommunen fastighetsskatt om sådan beslutas uppböras. Företag med säte i kommunen bidrar med samfundsskatt till kommunen. Etableringen av nya industrier i kommunen kan medföra ökad inflyttning vilket ger ökade skatteinkomster i form av beskattningsbar förvärvsinkomst. Etablering av en energipark med vätgasproduktion ger även möjlighet till nya industrier och företagsetableringar som ytterligare kan förädla elen och vätgasen till nya produkter. (Ökade skatteintäkter medför att kommunen vidare kan utveckla den service de erbjuder för kommunens alla invånare.)		X		
46	Fastighetsskatt som kan komma kommunen tillgodo?	X		Fastighetsskatten bestäms baserat på investeringsbeloppet. För vätgasdelen så finns det idag inga referensfall ännu. Skattemyndigheten kan inte i nuläget säga hur stor del av investeringen är beskattningsbar. Den siffra som vi tror att är rimlig är 35% av investeringen. Skatteverket anger för solparken att 10% av investeringsvärdet är beskattningsbar. På den delen beräknas sedan fastighetsskatten, baserat på den av kommunen fastställda fastighetsskatten.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
47	Hur många kan få anställning på ett sådant här ställe?	X		Storleksmässigt kan vi jämföra med befintliga anläggningar på Åland som har sysselsatt 3-5 personer på fulltid. Det handlar främst om sysselsättning av leverantörer och partners som sköter underhållet av solparken och vätgasproduktionen. Resursbehov kommer främst från sidoströmmarna som t.ex. fastighetsskötsel, plogning. Den stora sysselsättaren ser vi att t.ex. växthuset kan vara. Där tillkommer sedan säsongsarbetare under skördetider. Det är således svårt att uppskatta och beror mycket på vilket industrikuster vi kan bygga med de förutsättningar som detaljplanen sätter.		X		
ELANSLUTNING OCH ELPRODUKTION								
48	Samtliga utgifter förknippade med störningar i elnät skall bekostas av OX2. De får inte tas ut som nätavgifter o dyl via elandelslaget eller kraftnät Åland		X	Anläggningen ansluts till nätet i enlighet med de specifikationer som framkommer av framtida anslutningsavtal med Kraftnät Åland. Ett optimerat utnyttjande av befintliga infrastruktur kan komma alla användare till godo och potentiellt sätt sänka överföringskostnader.		X		
49	Nya elanslutningar mellan OX2 och Hellesby ställverk skall grävas ner		X	Förläggning av anslutningskabel förhandlas och överenskommes med berörda markägare samt Kraftnät Åland.		X		
50	Krävs det en ny transformator för detta 40 kV 20 MW skall den placeras på OX2 fabriksområde		X	Nej, befintlig utrustning och infrastruktur ämnas nyttjas i den grad det är möjligt. Om så inte blir fallet så kommer placering av eventuell ny utrustning förknippad med anslutning mot Kraftnät Åland utföras i samråd med Kraftnät Åland.		X		
51	Om ut eller ombyggnation av Hellesby ställverk krävs skall det utföras på så sätt att elfält och magnetfält och transformatorljud, (burr av magnetisering, förluster och övertoner) inte ökar från nuvarande nivå		X	Alla arbeten skall utföras enligt gällande lagstiftning och enligt Kraftnät Ålands anvisningar samt inom ramen för eventuella gällande tillstånd för befintliga installationer.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
52	Har vi exkluderat batterier ur planen?	X		Det finns fortfarande med i konceptet, men det är svårt att säga om det blir ett batteri eller inte. Det beror främst på efterfrågan av stödtjänster från Kraftnät Åland.		X		
53	Hur mycket av elenergin kommer att komma från solparken kontra nätet?	X		För att drifta energiparken beräknas 30-40% av elen komma från solenergi från parken och resten från elnätet.		X		
REKREATION								
54	Hur är det med att bedriva jakt i området kring anläggningen? Hur påverkar staketet på vilt? Finns det korridorer som blivit naturliga för vilt i området? Hittar man något sätt att leda vilt runt området?	X		Jakt får inte äga rum närmare än 150 meter från en byggnad utan muntligt eller skriftligt tillstånd av den som äger eller innehar byggnaden. Viltkorridorer definierats på generalplan nivå men det är fortfarande en aspekt som kan beaktas och hanteras i detaljplaneringen av projektet. *Se bemötande i punkt 55		X		Jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland
55	Hur nära får man jaga?	X		Jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland kap.3 §12 Jakt får inte äga rum närmare än 150 meter från en byggnad i vilken någon stadigvarande bor, eller i vilken det finns anledning att förmoda att någon tillfälligt vistas, utan muntligt eller skriftligt tillstånd av den som äger eller innehar byggnaden.		X		Jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland
NATUR OCH ARKEOLOGI								

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
56	Stora delar av fastighet 76-410-1-79 är tillrinningsområde för Karlträskområdet som är ett myrmarkskomplex. Planeringen av området borde ta detta i beaktande för att säkra att tillrinningen inte rubbas och att anläggningarna som kan riskera att förorena ytvattnet inte placeras nära vattendrag. Miljöbyrån noterar speciellt att området som är planerat som F/kem, alltså kvartersområde för industri- och lagerbyggnader där anläggningar för produktion eller lagring av farliga kemikalier får placeras, är placerat på fastigheten 76-410-3-17 ca 200 m från tillrinningsområdet. Det framgår inte i vilken utsträckning kemikalier kommer att lagras på detta område. Miljöbyrån anmärker att en annan placering längre västerut närmare Torpvägen kunde vara möjlig, i direkt anknytning till det övriga F-området med andra industri- och lagerbyggnader. Om det inte är möjligt, kunde ytterligare ett skyddsgrönområde planeras i gränsen mot söder mellan F/kem-området och det övriga EE-området.		X	En Natura 2000-bedömning har utförts. Resultaten från bedömningen beaktas i det vidare arbetet med planen. En miljörapport enligt MKB §15 kommer att bedömas av myndighet. Frågan om påverkan på Karlträsk kommer att utredas grundligt i det vidare arbetet.		X		Landskapslag (2018:31) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning Landskapslag (2007:98) om tillämpning i landskapet Åland av riskförfattningar om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
57	Planområdet i söder angränsar direkt mot Natura 2000 området Karlträsk som det ser ut idag som är fredat enligt 5§ Landskapslag (1998:82) om naturvård. Karlträsk i sig är också ett komplex av skyddade biotoper och området klassas som ett särskilt bevarandeområde (SAC) enligt habitatdirektivet. Detta borde därför beaktas och en tillräcklig skyddszon bevaras mellan energiparken och de skyddade områdena. Det är därför positivt att solcellerna planeras glesare placerat i området i söder som gränsar Karlträsk.		X	Planområdet angränsar inte direkt mot de i nuläget fastslagna gränserna för Natura 2000-området Karlträsk. Landskapsregeringen har inlett ett arbete för att utvidga området och planområdet angränsar direkt mot det planerade utvidgade Natura 2000-området. När Europeiska kommission har slagit fast att ett område är av gemenskapsintresse ska landskapsregeringen enligt 22 § i landskapslagen (1998:82) om naturvård förklara området som särskilt bevarandeområde. Eftersom Landskapsregeringen har inlett ett arbete för att utvidga Karlträsk Natura 2000-område, har det området beaktats i den Naturabedömning som har utförts. I och med att det utvidgade Natura 2000-området har beaktats i Naturabedömningen säkerställs minsta möjliga ingrepp på naturen. På så sätt säkerställs även att bedömningen inte behöver göras om efter att gränserna för Karlträsk har fastställts.	X			Landskapslag (1998:82) om naturvård
58	Kulturbyrån konstaterar att hela EE-området ska inhägnas, vilket innebär att de fasta fornlämningarna delvis kommer att ligga otillgängliga innanför stängslingen. Enligt fornminneslagen utövar landskapsregeringen tillsyn över landskapets fasta fornlämningar och ska vid behov garanteras tillträde till fornlämningarna för att utöva vård och tillsyn enligt de föreskrifter som anges i fornminneslagen.		X	Myndighetstillsyn är alltid tillåten. Tidpunkter för myndighetstillsyn sker enligt framtida överenskommelser.		X		

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
59	De fasta fornlämningarna HA 10.7, Ha 24.7 och Ha 24.9 är situerade i terrängen så att de till delar ligger innanför detaljplaneområdet och delvis utanför. Vid inhägnad av området ska kulturbyrån ges möjlighet att närvara för att säkerställa att stängslingen tar hänsyn till fornlämningarna och att det inte kommer till skada. Vid övriga arbeten i samband med anläggandet av solpaneler och annan infrastruktur i närhet till de ovannämnda fasta fornlämningarna samt Ha 10.9 och Ha 10.2 som helt ligger inom planområdet, ska kulturbyrån ges möjlighet att närvara.		X	Föreslår följande tillägg i EE-områdets bestämmelser punkt 5: Vid gränser mot SF-områdena skall placeringen av stängslet bestämmas i samråd med kulturbyrån.	X			
JURIDIK OCH AVTALSRÄTT								
60	Framställs att markägare, vilka är rågrannar till planområdet, hävdar att eventuella kostnader för skador som uppkommer på utrustning som installeras inom planområdet inte belastar markägaren. Detta omfattar enligt inlagan träd som av naturlig orsak trillar in på angränsande fastighet och skadar installationer.	X	X	Grunden är att var och en står för skador på sin egen egendom/fastighet. Undantag finns om trädet är dåligt eller sjukt, och man trots uppmaning inte åtgärdat risken. I det fallet kan markägaren bli ersättningsskyldig för skador som nedfallande träd orsakar tredje man. Ett hållbart och aktivt skogsbruk från markägaren minimerar således risken att bli ersättningsskyldig. Som utvecklare avser vi även teckna en försäkring som specifikt täcker nedfallande träd och övriga naturskador.		X		Skadeståndslagen (FFS 412/1974)

Löpnummer	Kommentar / fråga	Framställd på		Bemötande	Påverkar planen			Laghänvisning
		Samrådsmöte	Skriftligen		Ja	Nej	Delvis	
61	När OX2 har tillstånden klara och eventuellt anläggningen klar skall dessa punkter på ett juridiskt bindande sätt överföras till anläggningens köpare, investmentbolag eller asiatiskt statskontrollerat bolag		X	Eftersom vi inte alltid står kvar som ägare av vind- och solparkerna när de är färdigbyggda men nästan alltid står kvar som förvaltare är vi extra måna om att parkerna ska få rätt ägare. Därför lägger vi stor vikt vid valet av köpare och vi undersöker köparna noggrant. OX2 har inte sålt parker till kinesiska ägare men 2019 såldes tre vindparker som vi hade byggt vidare av vår köpare till en kinesiska ägare. Vi har sedan dess därför infört i våra markavtal att parkerna inte får säljas vidare till ett företag med säte utanför Europa, dessutom skall aktören verka inom samma bransch som OX2. Detta för att även trygga efter den tiden då vi sålt vidare.		X		
ÖVRIGT								
62	Hur stora mängder vätgas kommer att produceras på årsbasis?	X		I ett första skede planeras för 700 ton, vilket motsvarar det behov Orkla har idag. Målet är att sedan skala upp produktionen till max vilket är 2 100 ton.		X		